

Особено мнение на съдията Тодор Тодоров

Особеното мнение е по т.2 от решението в частта, с която се отхвърля искането за обявяване на противоконституционността на чл.16, т.4 от Закона за уреждане на колективните трудови спорове (ЗУКТС).

1.Разпоредбата на чл.16, т.4 ЗУКТС гласи: "Не се допуска стачка:... в производството, разпределението и снабдяването с електроенергия, в съобщенията и в здравеопазването". Нормата е създадена преди приемането на Конституцията и е категорична забранителна норма. Тя не допуска стачка в посочените области, било то символична или чрез преустановяване на изпълнението на трудовите задължения. Не са създадени механизми в самия закон, които да позволяват тази изрична забранителна норма да бъде тълкувана ограничително. Точното спазване на закона в тези случаи изключва възможността за стачка в каквато и да е форма.

2.Според чл.50 от Конституцията "Работниците и служителите имат право на стачка за защита на своите колективни икономически и социални интереси. Това право се осъществява при условия и по ред, определени от закона".

Обикновеният езиков анализ на конституционната разпоредба сочи, че правото на стачка не може да бъде *отнето*. То може да бъде *ограничавано* със законови разпоредби, но винаги неговото осъществяване трябва да бъде запазено в някаква степен. Различието между отнемане на едно конституционно право със закон ("не се допуска" - чл.16, т.4 ЗУКТС) и ограниченото му осъществяване (чл.50 от Конституцията) не се нуждае от специално изясняване тук. Това възглед е сторено правилно в тълкувателната част на решението (т.1 от диспозитива), където изрично се приема, че "правото на стачка... е неотменимо със закон или друг правен акт" и само "ограничаването...може да стане със закон в изключителни случаи".

3.Аргументите от социален и икономически характер, развити в т.2 от мотивите на решението, са достойни за внимание, но недостатъчни, за да обосноват забраната на стачките по чл.16, т.4 ЗУКТС. Тези аргументи могат само да обосноват *ограничаването* на правото на стачка. То следва да бъде запазено, като "се осъществява при условия и по ред, определени от закона" - чл.50 от Конституцията, сиреч, като се упражнява в ограничен вид. Правата или законните интереси на другите граждани могат да бъдат защитени по законов ред с други механизми - виж например чл.14 ЗУКТС (осигуряване на минимален обем от услуги в посочените области). Такава практика съществува в други държави.

Разбира се, възможно е да се предвиди и пълна забрана на стачките, но не и при тази конституционна уредба. Разпоредбата на чл.16, т.4 ЗУКТС е противоконституционна и искането в тази му част следваше да бъде уважено.